

Het kruisen van rassen ontplooit zich tot een veel gevolgde trend. De familie Duiven uit het Drentse Vledder liep voor op de trendsetters. Een kwart eeuw kruisen met verschillende rassen bracht geen uniforme veestapel, maar wel een eiwitpercentage van 3,80.

Bennie en Aukje Duiven: 'Iedere keer een nieuw ras fokt veel makkelijker'

met 4,90 % vet en 3,78 % eiwit. Zoals gezegd zijn niet alleen de rode Anglers hiervoor verantwoordelijk, het Brown-Swissras kreeg in deze stal ook volop kans zich te bewijzen. 'Iedere keer een nieuw ras fokt veel makkelijker, je blijft volop profiteren van het heterosiseffect. Daarnaast geeft het meer keuze in stieren', aldus Bennie Duiven.

Veel mensen fokken op één kleur, die willen geen mengelmoes in de stal. Bij ons is geen uniformiteit in kleur of grootte te vinden', vertelt Aukje Duiven (45) uit Vledder. Het is een rake beschrijving van de ruim negentig melkkoeien die hun veestapel telt. Bij een deel van de dieren is aan de haarkleur het Angler-, Brown-Swiss- of Holsteinras te herkennen. Voor veel koeien moeten de afstammingspapieren erbij gepakt worden om de bloedvoering te kunnen noemen.

De basis voor deze kleurrijke veestapel werd eind jaren zeventig gelegd door de aankoop van 35 Anglerkoeien uit Duitsland. 'Het bedrijf was klein toen we het overnamen. We wilden koeien aankopen om snel uit te kunnen breiden', zegt Bennie Duiven (49). Maar waarom nu juist het Angler- of Holsteinras? 'Dit ras stond bekend om de sterke klauwen en de hoge gehalten en dat was voor mij het belangrijkste van een

goede veestapel. Dat fokdoel, met de nadruk op hoog eiwit, geldt nu nog steeds. Volgens mij is dat belangrijk als je iets wilt bereiken: één doel stellen en daaraan vasthouden.'

Bij de invoering van het melkquotum brachten de vetrijke Anglers de vetreferentie op 4,92 procent. Ruim twintig jaar later is dit percentage gedaald naar 4,65 door aankoop van melkquotum. Het afgelopen jaar brachten 94 melkkoeien het rollend jaargemiddelde op 7907 kg melk

re malen terug in het verhaal van de familie Duiven. Het einddoel is hoog ingezet: jaarrond een eiwitpercentage van vier procent. Bennie: 'Om dat te halen moet echt alles kloppen. Het afgelopen jaar molken we drie maanden boven de vier procent eiwit. De productie ligt natuurlijk niet op tienduizend kilogram per koe, maar puur door de gehalten krijgen we per liter drie tot vier cent boven het fabrieksgemiddelde betaald.'

De uitstapjes naar verschillende rassen voldeden niet altijd aan de verwachting. In beperkte mate mochten de Jerseys en Zweedse roodbonten in het verleden meedraaien, maar met minder succes. 'De Jerseys zijn voor een echte koeienboer misschien heel geschikt, maar hier in de stal houden ze het niet vol. De Zweedse roodbonten gaven te weinig melk en de gehalten waren voor ons veel te laag.'

Uitbetaling bovengemiddeld

Om in kilogrammen melk meer vooruitgang te boeken hebben de rietjes van zowel rood- als zwartbonte Holsteinstieren de laatste jaren de overhand in het spermavot. 'Al is de stierkeuze steeds moeilijker voor ons. Als je op gemiddeld 3,80 procent eiwit zit, kun je in fokkerij eigenlijk alleen maar terug.'

Een hoog eiwitpercentage komt meerde-

Boukje 21 (87,5 % HF, 12,5 % Brown Swiss)

Voorspelde productie: 2,02 305 9483 4,06 3,33 LW 115

Fokdoel boven raskeus

Bennie Duiven: 'Voor vier procent eiwit moet écht alles kloppen'

Bij een veestapel als deze blijft de aandacht snel bij de fokkerij hangen, maar praten over het sturen van gehalten door voeding maakt Bennie Duiven helemaal enthousiast. 'Met bijvoorbeeld maïskolvenschroot krijg je het vet heel laag. We hebben een keer 2,70 procent vet en 3,90 eiwit gehad, maar dan lever je wel in bij de uitbetaling.'

Vijf maïsrassen gemengd

Jaarlijks zaait de veehouder ruim twintig

Didi 28 (50 % Jersey, 37,5 % HF en 12,5 % Angler)

Productie: 4,01 305 9063 5,30 3,74 LW 108

hectare maïs in, waarbij een mengsel van vijf verschillende rassen wordt gebruikt. 'Zo houden we het hele jaar gelijke maïs zonder verschil in smaak of voedervalue.' Korrel- en snijmaïs staan door elkaar op het land, het onderscheid op de verschillende percelen komt alleen voort uit vroegrijpe en laatrijpe rassen. Vanaf half september tot zo ver mogelijk in de winter hakselen ze dagelijks een portie verse maïs om aan het rantsoen toe te voegen met als doel het eiwitgehalte op te hogen.

Het gras wordt in een vroeg stadium gemaaid. Bennie Duiven: 'Kort gras bevat weinig structuur. Daarmee houden we het vetgehalte laag. Bij te veel structuur schieten de koeien zo door de vijf procent vet heen.'

Momenteel bestaat het rantsoen uit de voermengwagen uit eenderde maïs, eenderde gras en eenderde van een kuil met triticale, erwten en gras. Voor een meer nauwkeurige beschrijving haalt zoon Jan Duiven (18) de rantsoenberekening tevoorschijn. In kilogram droge stof krijgt ieder dier 1,3 kilogram geplette gerst, 1,3 kilogram voeraardappels, 0,9 kilogram

soja-raapmengsel aangevuld met mineralen.

Een deel van de geplette gerst verdwijnt naar de jongste kalveren. 'Dat vreten ze graag en het is goed voor het verteringsstelsel', stelt Bennie Duiven. Het verbouwen van gerst neemt circa tien hectare cultuurland in beslag, op acht hectare worden erwten met gras als ondergewas geteeld. Veertig hectare is in gebruik als grasland, zes hectare is gereserveerd voor natuur.

Meer tijd aan techniek

Al het landwerk heeft de familie in eigen beheer. Bennie Duiven: 'De tijd die we aan de techniek besteden is groter dan de uren die we in de stal doorbrengen.' Mede door de interesse in de machines en werktuigen heeft de aandacht voor fokkerij de laatste jaren op een laag pitje gestaan.

Voor de stieren die nu in het vat zitten moet Jan Duiven eerst wat informatie opzoeken. 'Het is voornamelijk Kian, Horst Harry, Geremjo, Consul en Redgold', noemt hij op. 'We zijn ook weer begonnen met Brown Swiss; Dani en Precise.' Het lijkt erop dat de Brown-Swisskoeien toch een lichte voorkeur genieten bij de familie Duiven. Bennie: 'Dieren die vijftig procent Holsteinbloed hebben, daar gaat nu weer Brown Swiss op. Die moeten zorgen voor het hoge eiwit in de veestapel, voor de kilogrammen melk kunnen we net zo goed Holstein gebruiken.'

Christel van Raay